

Міністерство освіти і науки України
Національний університет «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка»
Інститут педагогічної освіти і освіти дорослих імені Івана Зязюна НАПН України
Національний університет фізичного виховання і спорту України
Львівський державний університет фізичної культури імені Івана Боберського
Харківський національний педагогічний університет імені Г.С. Сковороди
Харківська державна академія культури

ТЕНДЕНЦІЇ І ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ХОРЕОГРАФІЧНОГО МИСТЕЦТВА У КОНТЕКСТІ КУЛЬТУРНО-ОСВІТНІХ ПРОЦЕСІВ

Збірник матеріалів
II Всеукраїнської науково-практичної конференції
22-24 травня 2025 року

Полтава 2025

танцюриста, якщо його виступ захоплює енергійними та ефектними рухами високого рівня. Глядачі менш переймаються виконанням і структурами танцю; їм важливо здивуватися рухам і яскраво проявленому характеру виконавця [4].

Список використаних джерел:

1. Небесник А. В. Студії сучасного танцю в Україні кінця ХХ – початку ХХІ століття // Мистецтвознавчі записки. – 2018. – Вип. 33. – С. 346-351.
2. <https://www.redbull.com/ua-uk/dance-your-style-different-styles-guide>
3. <https://www.redbull.com/ua-uk/the-rules-of-a-street-dance-battle>

Шепелюк Д.К.

студентка *Національного університету
«Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка»*

Горголь П.С.

заслужений працівник культури України, доцент,
завідувач кафедри хореографії і танцювальних видів спорту
*Національного університету «Полтавська політехніка
імені Юрія Кондратюка»*

РОЗВИТОК НАРОДНИХ ТАНЦІВ ЦЕНТРАЛЬНОЇ УКРАЇНИ

Народний танець – це унікальне явище національної культури, що відображає історію, побут, світогляд, звичаї та емоційний стан народу. Центральна Україна – це історико-культурне серце країни, що охоплює Київщину, Черкащину, Полтавщину, частково Вінниччину та Кіровоградщину. Саме тут збереглася велика кількість автентичних хореографічних форм, які стали підґрунтям для формування класичної української хореографії [1].

Народні танці Центральної України становлять вагомую складову національної культурної спадщини. Їхнє формування відбувалося протягом багатьох століть і відображає багатогранність та різноманітність культурних

традицій цього регіону. Як центральна частина країни, цей регіон завжди був осередком активної взаємодії між різними етнічними спільнотами, що сприяло виникненню оригінального фольклору, зокрема у сфері танцювального мистецтва [2].

Витоки народних танців Центральної України сягають давнини, коли вони виконувалися в межах обрядово-ритуальних дійств. Танці супроводжували важливі події суспільного життя: весільні церемонії, жнивварські свята, колядування та інші традиційні дійства. У ті часи вони несли не лише розважальне, але й сакральне навантаження, слугуючи засобом символічного зв'язку людини з природою та вищими силами.

Серед найбільш відомих зразків танцювального фольклору Центральної України можна назвати гопак, козачок та метелицю. Гопак, що є одним з найвідоміших українських танців, виник як своєрідне бойове мистецтво козаків, яке через рухи дозволяло вдосконалювати бойові навички. Згодом цей танець еволюціонував у сценічну форму, зберігаючи енергійність та емоційне наповнення. Козачок, як ще один знаковий танець, передає особливості козацької культури, поєднуючи стрімкі рухи з ритмічним музичним супроводом. Метелиця ж вирізняється плавними, круговими рухами, що символізують зимову заметіль, надаючи танцю поетичності та витонченості.

Перші відомості про танцювальну культуру на теренах сучасної Центральної України з'являються ще за часів Київської Русі. У літописах згадуються «ігрища», «стрибки» та «танці» як складові свят та обрядів. Ці танці були міцно пов'язані з язичницькими культурами, обрядами родючості, весни, шлюбу, прощання з покійними.

У XVI–XVIII століттях відбувається активне формування танцювальних традицій, пов'язаних з козацькою культурою. Саме в цей час народний танець починає переходити з обрядової сфери у побутову та розважальну. Найбільшого поширення набувають танці, які виконувалися на вечорницях, весіллях, ярмарках – у колі козацтва та сільської громади. Із появою мандрівних співців, лірників та кобзарів фіксується еволюція музичного

супроводу танців – від простих ритмів до багатоголосої інструментальної музики.

У XIX сторіччі розвиток етнографії спричиняє до перших занотованих нотних та описових записів народних танців. Важливість отримують праці:

- Василя Верховинця – який перший класифікував українські народні танці, розпочав педагогічну методику їх навчання;
- Миколи Лисенка – що зробив музичні обробки для сценічних вистав;
- Павла Вірського – котрий на основі танців Центральної України створив новий жанр сценічного народного танцю (художня обробка, ансамблеве виконання, драматургія танцю) [4].

Танці здобули академічне трактування, стали частиною програм фахових училищ, ансамблів, конкурсів.). Тут були поширені веснянки та купальські танки. Наразі танцювальна культура Центральної України знаходиться у процесі відродження. Також народні танці застосовують у патріотичному вихованні молоді, у реабілітації (танцювальна терапія), у вихованні шани до традицій [3].

Народні танці Центральної України є неповторним виразом національного духу. Їхній розвиток відбувався в тісному зв'язку з історичними процесами, побутовими звичаями, музичною культурою. Від давніх обрядових форм до професійної сценічної хореографії – це шлях глибокої трансформації, що зберегла головне: народну душу, гармонію тіла та ритму і єдність.

Список використаних джерел:

1. Центральна Україна: хореографічна спадщина регіону // Національний центр народної культури “Музей Івана Гончара”.
2. Павленко І. І. Хореографічне мистецтво України ХХ століття. – Харків: Ранок, 2001. – 210 с.
3. Савченко С. А. Фольклорно-етнографічні джерела українського танцю. – Кропивницький: Імекс-ЛТД, 2018. – 198 с.
4. Чебанюк О. І. Традиції та новації в українському народному танці. – Вінниця: Нова книга, 2016. – 175 с.